

Prosjekt 2011/1/0004

PROSJEKTRAPPORT

En for alle – alle for en

UNICEF Norge

Oslo, 27. februar 2013

Forord

Prosjektet *En for alle – alle for en* var i utgangspunktet et digitalt opplegg for fadderordningen i barneskolene støttet av Gjensidigestiftelsen. UNICEF Norge ønsket å utvide tilbudet om ”verktøy for å bygge gode relasjoner” til å gjelde alle elever i barneskolen. I den forbindelse ble det i samarbeid med filmselskapet Cynergi søkt om midler til å produsere en film til bruk i arbeidet med å øke barns sosiale kompetanse med utgangspunkt i FNs barnekonvensjon. Filmselskapet Cynergi har stått for selve produksjonen. Det faglige ansvaret har ligget hos UNICEF Norge.

Denne rapporten gir et innblikk i prosessen med å lage filmen *Klasse 6B*; forberedelser, vurderinger og valg underveis, nyttige erfaringer og planer fremover. Vi har hatt løpende kontakt med lærere og elever underveis og fått mange verdifulle innspill. Takk til forfatter og lærer Karin Kinge Lindboe og Kjartan Eide fra Trivselslederne for gode innspill i startfasen, 6.og 7.-klassingene fra Ruseløkka skole som delte sine hverdagerfaringer med oss, inspektør Jon Hesle og ART-instruktør og lærer Simon Storaas fra Ruseløkka skole, samt flere lærere for verdifulle bidrag underveis. Ikke minst en takk til alle skuespillerne som bidro til en troverdig fremstilling av kjente situasjoner.

Sammendrag

Bakgrunn

Vi har i forbindelse med prosjektet *En for alle – alle for en* laget filmen *Klasse 6B – Fem kjente utfordringer fra barns hverdag* som en hjelp til å øke barns forståelse og empati for hverandre så flere føler seg trygge, respektert, inkludert og verdsatt. Bakgrunnen for satsingen er at det fremdeles er mange barn som faller utenfor sosialt. I Elevundersøkelsen i 2011 svarte for eksempel 24 % av elevene at de følte seg mobbet. Forskning viser at trygghet og trivsel er avgjørende for all utvikling og læring. Nyere undersøkelser viser at skoleprestasjonene er dårligere hos alle elevene i skolemiljø preget av mobbing – ikke bare de som blir utsatt for mobbingen.

Filmen

I ”Klasse 6B” dramatiseres kjente utfordringer fra barns hverdag i fem episoder:

1. Vennskap
2. Tør du?
3. Martins første trening
4. Selvbildet
5. Hemmeligheten

Hver episode varer 3-4 minutter og omhandler utfordringer knyttet til bruk av mobiltelefon, mobbing og press, skolens fadderordning, hjemmeforhold og fritidsaktiviteter. Filmene skal være innledning til samtaler, rollespill med mer, og episodene knyttes opp mot sentrale verdier i FNs barnekonvensjon. Vi ønsker på den måten å inspirere barn til å se hvor mye hver enkelt kan bety sosialt og hvor lite som ofte skal til for å skape et inkluderende miljø.

Videre planer

Gjensidigestiftelsen finansierer DVD-produksjon av filmen inkludert lærerveiledning. Filmen skal også gjøres tilgjengelig på nett. Lansering av film og lærerveiledning skjer våren 2013. Tilbudet vil gjøres kjent på skoler og i forbindelse med barns fritidsaktiviteter. UNICEF Norge vil bruke filmene i forbindelse med skolebesøk og lignende.

Innholdsfortegnelse

Kapittel 1	Bakgrunn for prosjektet og målsetting	side 3
Kapittel 2	Prosjektgjennomføring og metode	side 4
Kapittel 3	Resultater og resultatvurdering	side 6
Kapittel 4	Oppsummering, konklusjon og videre planer	side 7

Bakgrunn for prosjektet og målsetting

UNICEF Norge har i flere år drevet kampanjen ”Du kan være Den ene” med målsetting om å inspirere voksne til å bety noe i deres nærmiljø for barn som sliter. Ofte koster det lite å utgjøre en stor forskjell. Prosjektet *En for alle – alle for en* er en videreføring av denne satsingen som retter seg mot barn. Vi ønsker å gi barn tro på at de er betydningsfulle og verktøy til å bygge positive relasjoner. Vår visjon er at alle barn skal føle seg trygge, respektert, inkludert og verdsatt. Vi tar utgangspunkt i Barnekonvensjonens artikkel 29 om at barns utdanning skal fremme forståelse, fred og vennskap, samt § 9 i Opplæringsloven som omhandler barns rett til et godt fysisk og psykososialt miljø.

I første omgang tok vi sikte på å innholdsfylle fadderordningen på alle barneskoler og på denne måten øke barns relasjonelle kompetanse og inspirere barn til å være Den ene for sine medelever. Dette resulterte i et digitalt verktøy for fadderklassene og tilbud om foredrag. Denne første fasen ble støttet av Gjensidigestiftelsen.

I 2011 fikk vi tildelt midler fra Extrastiftelsen Helse og Rehabilitering for å produsere en film i samarbeid med produksjonsselskapet Cynergi som et tilskudd til det forebyggende arbeidet for et trygt og inkluderende miljø for barn og unge. Tall fra Elevundersøkelsen viser at antall elever som føler seg mobbet har vært relativt uforandret de siste årene. Nær en femtedel oppgir at de blir mobbet 2-3 ganger i måneden. Ida Frugård Strøm ved Nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress, NKVTS, viser i en fersk studie at alle elever har dårligere faglige prestasjoner på skoler med høy grad av mobbing – ikke bare de som blir mobbet. Det er derfor viktig å ha et kontinuerlig fokus på læringsmiljøet og mellommenneskelige relasjoner i klassene.

Vi ønsket å lage en film som inspirerer og stimulerer til aktivitet og godt samspill. Vi hadde et mål om å dramatisere ulike dilemmaer knyttet til det å være et forbilde, å ha venner som er yngre og det å inkludere andre. Filmen skulle brukes som utgangspunkt for diskusjon i plenum og være tilgjengelig for alle.

Prosjektgjennomføring og metode

Planlegging

Vi brukte mye tid på planleggingsfasen. Vi valgte å henvende oss til aldersgruppen 5.-7.klassinger da dette er viktige forbilder for de yngste i barneskolen - ofte med fadderansvar - samtidig som det gir mulighet til å jobbe forebyggende med tanke på ungdomsskoletiden. Det var viktig for oss å beskrive realistiske situasjoner og utfordringer som barn kjenner seg igjen i og opplever relevant. I den forbindelse intervjuet vi en elevgruppe på Ruseløkka skole for å lære mer om deres sosiale koder og finne ut hva de er opptatt av. Vi tok utgangspunkt i følgende spørsmål:

- Når trives du på skolen?
- Hvordan vet du at noen bryr seg om deg?
- Har du noen idoler/helter – noen kjendiser du synes er kule? –Noen norske?
- Er det noe som er spesielt viktig for deg å ha for deg selv – noe ingen andre får vite om? (Dagbok/"hemmelig" sted å være for seg selv eller sammen med en venn/mobiltlf eller PC osv....)
- Har du opplevd at noen brydde seg med noe de ikke hadde noe med? -Hva skjedde?
- Hva er mobbing?
- Har du tenkt på hva det er som gjør at du noen dager føler at du "svever" hjem fra skolen og er i kjempegodt humør? –Hva kan ha skjedd i løpet av skoledagen for at det skal skje?
- Og motsatt: Hvis du går hjem fra skolen og føler at hele verden er imot deg og at alt er et ork, hva kan ha skjedd på skolen den dagen?
- Hva liker du å se på TV/ film?
- Noen filmer som har gjort spesielt inntrykk på deg?

Manus

Intervjuene ble filmet og brukt aktivt i utarbeidelsen av manus. Vi hadde også møter og kontakt med lærere, skoleledere, barne- og ungdomsforfattere og andre fagpersoner som ga verdifulle innspill og forslag til problemstillinger.

Vi bestemte tidlig i prosessen at vi ville knytte problemstillingene filmen løfter opp mot sentrale verdier/artikler i barnekonvensjonen. På denne måten viser vi at barns rettigheter i høyeste grad også angår barn i vårt land og dreier seg om mer enn retten til mat og rent vann. Dette bidrar dessuten til å imøtekomme merknadene fra FNs barnekomité om at barns rettigheter bør få større synlighet i skolen.

Framfor å konsentrere oss om én lengre handling, valgte vi å satse på flere korte episoder á 3-5 minutter som beskriver ulike situasjoner. Med utgangspunkt i ett miljø; "klasse 6B", ønsket vi å beskrive forskjellige situasjoner på ulike arenaer. Etter å ha vurdert forskjellige alternativer, valgte vi å satse på en dokumentarisk stil, kvalitetsmessig som del av spillefilm.

Cynergi utarbeidet manus i løpende kontakt med prosjektleder. Utkastene ble delt med vår referansegruppe og bearbeidet ytterligere etter innspill. Fra et utgangspunkt på åtte episoder ble vi enige om å produsere følgende fem episoder:

1. Vennskap

Det er "fadderfriminutt". Line er fadder for Marte i første klasse. De har det gøy, og Line lover at de skal fortsette i neste friminutt selv om det ikke er "fadderfriminutt". I mellomtiden avtaler Lines venninner med Camilla i spissen at de skal planlegge overraskelsesbursdag for Heidi i neste friminutt. Heidi er Lines beste venninne, og Line vil være med på planleggingen...

2. Tør du?

Læreren må ut av klasserommet et øyeblikk, og Line har gått på toalettet. Mobilen til Line ligger på pulten hennes. Plutselig kommer det en melding. Camilla overtaler Stian til å lese den høyt. Det viser seg å være en privat melding som ingen andre skulle vite om...

3. Martins første trening

De fleste guttene i klassen til Martin spiller fotball. Martin er på sin første trening - en ny og uvant situasjon for han. Både Martin og treneren utfordres...

4. Selvbildet

Oscar kommer stadig med vennelige bemerkninger til Pål. Pål er både såret og irritert. Rune ser det og har dårlig samvittighet fordi han ikke griper inn. Denne gangen er det reguleringen til Pål som får gjennomgå. Da får han en idé...

5. Hemmeligheten

Nicklas gjør mye rart, og Stian pusher han til stadig nye påfunn. Martin lurer på hvorfor Nicklas alltid må finne på nye sprell og ikke bare være "en av gjengen". En ettermiddag ringer han på hos Nicklas og finner ut at Nicklas har problemer på hjemmebane...

Audition

Valget av skuespillere ble gjort ved å arrangere audition. Av nærmere hundre søkere ble 27 barn i alderen 8 – 13 år invitert. Alle ble filmet. Etter audition gjennomgikk vi opptakene, og valgte ut 18 elever som fikk utdelt hver sin rolle. Vi arrangerte egne leseprøver for de barna som var mest synlige i de ulike episodene. Leseprøvene startet med lek og oppvarming for å gjøre barna trygge på hverandre, deretter spilte vi ut de ulike scenene gjentatte ganger og ga regi underveis. Vi var hele tiden opptatt av at skuespillerne selv skulle være med på å forme dialogene slik at replikkene ble oppfattet troverdig for målgruppen.

Opptak

Opptakene ble gjennomført høsten 2013 i et klasserom, en skolegård, på en fotballbane, i et nabolag og i et filmstudio. Siden vi skulle filme med mange barn som på dagtid gikk på ulike skoler, valgte vi å legge opptaksdagene til helgene. På den måten fikk vi også jobbe i fred på skolen som location uten at det var andre til stede. Ved hjelp av audition og leseprøvene i forkant opplevde vi at barna ble sammensveiset. Det var fint å se hvor trygge de ble på hverandre, og vi opplevde at de oppførte seg som om de var en ekte klasse. Ved opptak av

fotballscenen valgte vi å hente inn et reelt fotballag som statister. Det var gutter i riktig alder som til vanlig spilte sammen på den banen der opptakene ble gjort. Vi erfarte at det var mer utfordrende å holde motivasjonen oppe hos disse barna da de hadde et annet fokus enn barna som var valgt ut som skuespillere. For å bevare autentisiteten, valgte vi å bruke en profesjonell skuespiller, som også har erfaring som fotballtrener, til å spille fotballtreneren. Dette opplevde vi som et godt valg.

Resultater og resultatvurdering

Målsettingen med dette prosjektet var å produsere en film som kan brukes i det forebyggende arbeidet for et trygt og inkluderende miljø. Filmen er ferdig og foreligger i form av fem episoder á 3-4 minutter om situasjonene elever i klasse 6B opplever på skolen og i fritiden.

Vi brukte lenger tid på planleggingsfasen enn opprinnelig tenkt, både fordi UNICEF Norge fikk ny prosjektleder i startfasen og fordi vi ønsket å kvalitetssikre valg underveis med voksne og barn i ressursgruppa. Dette ble avgjørende for resultatet og var vel anvendt tid.

De ferdige episodene har vært til gjennomsyn hos mange lærere og fått gode tilbakemeldinger. Her er noen av reaksjonene:

- *Filmene er fine og fengende og vil engasjere elevene... Filmene tar for seg veldig relevante problemstillinger for elevene.*
- *Jeg har sett på filmsnuttene og ser at de absolutt kan brukes i ART leksjonene, spesielt i moralsk dilemma komponenten. Veldig aktuelle dilemmaer som jeg kjenner igjen med våre 6-7 klassinger, vi vil gjerne bruke disse med våre elever!*
- *Tror det er lurt å vise filmene som introduksjon uten for mye prat først. De er tankevekkende og dere har satt en fin avslutning med oppfordring til "kjør debatt".*

I Trondheim ble filmen anbefalt brukt i ressursbanken for skolene i forbindelse med den mobbefrie uka rett over nyttår. Leder Trondheim kommunes lokale manifest mot mobbing, Erlend Moen, uttalte bl.a. følgende:

Jeg synes filmene var knallbra - på alle måter. UNICEF imponerer igjen med lekkert og viktig materiell! Likte mange ting - dilemmaene, det normale i situasjonene, at det ikke er trollunger som havner i trøbbel, men vanlige, snille elever, skuespillerprestasjonene, musikk og layout.

Jeg ville anbefalt alle lærere på mellomtrinnet å brukt dem i klassen - selv uten lærerveiledning, fordi budskapet og dilemmaene er så klare for diskusjon.

... Jeg synes disse filmene ideelt sett burde ligget tilgjengelig i en nasjonal base av tiltak knyttet til manifest mot mobbing og kampanjeuka (i år "Voksne skaper vennskap"). UDIR har en slik side, som vi i Trondheim for eksempel henviser til når nå 52 skoler skal gjennomføre mobbefri uke (en av ukene i januar).

I ettertid ser en naturligvis også ting en ville gjort annerledes dersom en fikk starte på nytt. Noen av episodene berører for eksempel mange elementer av ulike problemstillinger og kunne kanskje med fordel vært mer konsentrert mht problemstillinger. Filmene er laget med den forutsetning at de skal følges opp med diskusjon og aktiviteter.

Oppsummering, konklusjon og videre planer

En forutsetning for at filmene skal ha den funksjon de er tiltenkt, er at de følges opp i klassen med samtale og evt andre aktiviteter som for eksempel rollespill der elevene relaterer det de har sett til sin egen situasjon. UNICEF Norge har fått støtte fra Gjensidigestiftelsen til å sikre distribusjon og implementering av filmen. For disse midlene produserer vi DVDer inkludert lærerveiledning med forslag til samtale spørsmål og oppgaver som knytter de ulike episodene til sentrale artikler/verdier i FNs barnekonvensjon. Skoler og andre interesserte vil få mulighet til å bestille DVDene gjennom vår nettbutikk i tillegg å vise filmene fra nettet. Lærerveiledningen blir også lagt ut på nett. I tillegg til ulike typer annonsering vil vi i løpet av våren 2013 arrangere en lansering med kinovisning av episodene og demonstrasjon av hvordan de kan brukes ved elever fra Ruseløkka skole. Kunnskapsminister Kristin Halvorsen har vist interesse for filmen, og vil være til stede ved lanseringen.